28e jaar. — Nr 144. — Zaterdag 3 December 1881.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, *uitgever en eigenaar* van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **groote Markt, n° 37, te Tongeren.**

Abonnement

Binnen de stad, **7** fr. per jaar.
Buiten de stad, **8** fr. »
Een blad afzonderlijk **15** centimen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centimen per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of midden in het blad : **1** fr. den drukregel.

☞ De personen die van heden een abonnement nemen aan den *Postrijder* voor het jaar 1882, zullen het blad gratis krijgen tot aanstaande nieuwjaar.

PREMIE
aan onze Abonnenten.

Eene overeenkomst met den uitgever der werken van Lodewijk Jansens aangegaan, stelt ons in staat, die boeken aan onze lezers elk werk afzonderlijk als premie aan te bieden, en dit aan de nevenstaande, *veel verminderde prijzen.*

	fr.	in plaats van fr.
Reginald van Valkenburg, eene geschiedenis uit de dagen der Tempeliers, voor	1,00	» 2,00
De Ark van Noë, Romantische Zedenschets	1,25	» 2,00
Hilperic en Fredegonde, eene geschiedenis uit den Frankischen tijd voor	1,50	» 2,50
Wat een Vader lijden kan, eene ware geschiedenis uit de Limburgsche Kempen, voor	1,00	» 1,50
De Koning der Boschjagers, of de slag van Woeringen, voor	2,00	» 3,00
Arm Grietje, geschiedenis van een Boerenkind, voor	0,50	» 0,75
Heidevooskr, uit het leven van een Bewaarengel, voor	0,60	» 1,00
De Vagebond, historische tafereelen uit de XIIe eeuw, voor	1,00	» 1,50
In den Schutpenninck, eene Heidegeschiedenis, voor	0,60	» 1,00
	9,45	» 15,25

N. B. — De boeken mogen afzonderlijk uitgekozen worden. Wie de gansche lijst in eens neemt betaalt slechts NEGEN fr., in plaats van fr. 15,25.

TONGEREN, DEN 3 DECEMBER.

Vroeger en Heden.

In 1830 hadden de Belgen te strijden tegen een Protestantsch landbestuur.

Heden hebben de Belgen te strijden tegen een goddeloos landbestuur.

De Protestanten eerbiedigden de godsdienstige gevoelens.

Onze logiebazen spotten met God, en vervolgen den godsdienst en zijne dienaren.

Het Protestantismus was eertijds de godsdienst van het landbestuur.

Hedendaags worden de Belgen geplaagd door een goddeloos krapulismus.

Eertijds wierden wij in onze vrijheden verdrukt door de vreemden, thans worden wij gebeten door onze eigene... Belgen.

Eertijds bewerkten de Protestanten koophandel, nijverheid en landbouw, en brachten guldens en rijkdom in onze kassen.

Vandaag verzuimen onze logiegasten al die opbrengstbronnen, en beramen gedurig nieuwe middelen om de arme en zuurgewonnene franks uit onze zakken doen te rollen.

⁂

Aanstonds na het jaar 30 had België wel is waar een Protestansche koning Leopold I, maar een koning die te peerd wist te springen om de rechten en vrijheden der Belgen te verdedigen tegen hunne verdrukkers.

Den 2 augustus 1831 legde Leopold I zijn eerste bezoek af te Luik, waar hij in antwoord op eenen heilgroet aan den bisschop Mgr. Van Bommel zegde :

« Ik ben ten hoogste gevoelig aan de blijken van verkleefdheid, welke mij de geestelijkheid zoo groothertig en uit eigen beweging geeft. Ik zie met een gevoelig genoegen de eendracht van geest en van hert tusschen het volk en de geestelijkheid en het innig vertrouwen van beiden. Hierop verheug ik mij, omdat ik de overtuiging heb, dat een godsdienstig volk meer genegen is voor de orde, voor de wetten en voor zijnen koning, dan een volk dat naar de ongodsdienstigheid overgaat. Ook Mijnheeren, hoe onafhankelijk de Kerk en de Staat volgens de grondwet mochten wezen, vermits er altijd tusschen alle twee wederzijdsche betrekkingen zullen bestaan, rekent dat gij altijd in mij eenen vriend zult vinden. »

Later zegde Leopold I nog, dat het liberalismus eene zandbank is waarop men niet vast kan bouwen, en waarop een landbestuur schiphreuk lijdt.

De ongodsdienstige liberalen of vrijdenkers, schreef hij, geleiden een volk tot barbaarschheid.

⁂

De ondervinding heeft ons geleerd dat Leopold I een verstandig en klaarziende koning was die, tot welzijn van zijn volk, onverschrokken de waarheid durfde zeggen.

Hoe dikwijls heeft hij niet den moed gehad van zijn koninklijk handteeken te weigeren om de rechtveerdigheid en het welvaren van zijn land voor te staan, om de weegschaal in evenwicht te houden, den vrede en de eendracht te bewaren tusschen de verschillige gezindheden, en om de eene partij de andere niet te laten onderdrukken.

⁂

Indien Leopold I zoo sprak over de liberalen van zijnen tijd, wat zou hij dan heden gezegd hebben van den onrechtvaardigen geuzenwinkel, die zich thans van ons landbestuur en van onze openbare kassen heeft meester gemaakt, en er zich schaamteloos van bedient om de deftigste en de verkleefdste onderdanen van den koning er mede te verdrukken ?

Hoe zou Leopold I geoordeeld hebben over ministers die de katholieke kerk op de snoodste wijze vervolgen om ze in het graf te stooten en te begraven ?

Wat zou Leopold I gedacht hebben over landbestuurders, die met eene enkele stem meerderheid eene vrijheidkrenkende wet doordrijven om den godsdienst buiten het onderwijs, in een lokaal te verbannen na onrechtveerdig de schoolwet van 1842 verscheurd te hebben, die hij met zooveel vreugde had geteekend ?

Hoe zou Leopold I die logiebazen aanzien hebben die moedwillig het vaderland in twist en tweedracht, in vlam en vuur hebben gezet tot in de kleinste gehuchten door ruststoorende wetten, door wraakroepende omzendbrieven, door breken van testamenten, door plagerijen van alle slach, door bezwaring van allesoort van drukkende lasten ?

Ja, indien Leopold I nog eens kon wederkomen wat zou hij denken van die ministerieele Bisschoppen,- pastoors- en onderpastoorsvervolgers ? Wat zou hij zeggen van al die officieele papen- en jesuiten vreters ?

⁂

Indien Leopold I kon getuigen zijn van al de onrechtveerdigheden onzer hedendaagsche logiebestuurders tegen onze Grondwet, tegen onze vrijheden, tegen de wettige geestelijken en tegen de godsdienstige gevoelens, hij zou hun gelijk in 1842 toeroepen : « zegt of gij mij moede zijt, zoo niet zal ik te peerd stijgen om de rechten en de vrijheden mijner verdrukte en verkleefste onderdanen voor te staan tegen de vervolgers, tegen de plagers, tegen de uitzuigers en tegen de dwingelanden van mijn volk. »

⁂

Welnu, oprechte Belgen, hetgeen onze Doorluchtige Leopold I voor ons niet meer kan, kunnen wij zelven ; de weinige vrijheden die ons nog overblijven zijn noch krachtig genoeg om onze vorige rechten te doen hernemen, om een einde te stellen aan de goddeloosste der vervolgingen, om de vrijheden van godsdienst en van onderwijs te doen herleven, en om onzen koophandel, onze nijverheid en onzen landbouw nieuw bloed in de aderen te geven.

Burgers, maakt gebruik van uwe overgeblevene kiesrechten. Nog wat geduld !

In 1882 gaat de groote slag geleverd worden om het verdrukt vaderland te verlossen van de schandigste slavernij en van de snoodste dwingelandij.

Lafaarden zouden wij zijn indien wij onverschillig en met gekruiste armen bleven staan gapen op den strijd, die in de laatste gemeentekiezingen zoo kloekmoedig is begonnen, en honderd logieburgemeesters op het slagveld heeft gelaten.

Moed en volherding ! De Belgen ontwaken, en beginnen klaar te zien in den afpersenden en vrijheidhatenden logiewinkel ! Voornit, de zegepraal is verzekerd voor recht, grondwet en vrijheid tot bestaan en voorspoed van ons geplaagd, verarmd en verdrukt Vaderland !

Jaarwedden der priesters.

Wij hebben gezegd : voor de kiezing stelt men de afschaffing voor der jaarwedden van de kanunnikken en de sekretarissen der bisdommen ; na de kiezing zal men dien maatregel uitstrekken tot de kapelaans, vandaar tot de pastoors en alzoo voorts tot de volledige afschaffing van het budget der eerediensten.

Een geuzenblad zegt hetzelfde in andere woorden : « Nu zijn het nog maar de kanunnikken en de sekretarissen der bisdommen, zegt het. Doch wacht maar, de anderen zullen hunnen toer hebben, te beginnen met de kapelaans ! »

Katholieke Vlamingen, zult gij dat laten gebeuren ? Neen, wij zijn er zeker van.

Naar de gevangenis.

Men schrijft uit Vlierzeele, bij Aalst :

Maandag, 28 november, is een treurige dag geweest voor onze gemeente. Des morgends vierde de eerw. heer Anseau, onze eerbiedwaardige pastoor, zijn jubelfeest van 25 jaren pastoorschap. Bij het verlaten der kerk moest hij in het rijtuig stappen, dat hem naar de gevangenis van Dendermonde zou voeren.

Men weet dat de zeventigjarige grijzaard eenige maanden geleden, *door het beroepshof van Gent*, veroordeeld werd tot drie weken gevang, omdat hij zijnen plicht had gedaan in zake van begrafenissen en het gewijd kerkhof zijner parochie niet had laten onteeren door eene burgerlijke begraving.

Ondanks de onrechtstreeksche aanbiedingen welke den achtbaren priester gedaan werden, weigerde hij genade te vragen, zeggende dat zijn geweten hem niets verweet. De heer Bara, minister van justicie, zelf beschaamd over de strenge veroordeeling door het beroepshof van Gent uitgesproken, heeft de straf, van ambtswege, verminderd op vijf dagen gevang.

Onze goede herder is naar het gevang vertrokken, met de vreugd in 't hart omdat hij ook iets mocht lijden voor de verdediging van de rechten der H. Kerk. Hij heeft afscheid genomen van zijne parochianen, die zich rond hem verdrongen en waarvan er velen tranen stortten.

Hij zal ongetwijfeld, de laatste priester niet zijn dien wij naar het gevang zullen zien vertrekken, want wij zijn teruggekeerd tot de schoone (?) dagen vóór 1830.

HET

geheim der oude jufvrouw

(28e VERVOLG.)

Felicitas had hare oogen half verward, half trotseerend naar hem opgeslagen... Wat was hij zonderling veranderd teruggekomen ! De man met zijne koele grijze oogen, bij wien wet en regel iedere vonk van dichterlijke vrijheid moest hebben verstikt, hij, de pedant, dien het gezang der menschelijke stem onaangenaam was ; die man vertelde haar met zijne welluidende stem een soort van sprookje, dat hij zelf bedacht had en in welks beteekenis zij zich niet vergissen kon.

— En verbeeld u, ging hij voort, daar stond ik nu beneden in het dal, en mijn reisgezelschap knorde op den onpraktischen professor, terwijl hij zich liet nat regenen, ofschoon hij zich onder dak had kunnen verschuilen. Maar zij wisten niet, dat de drooge prozaïsche doktor eensklaps een visioen had gehad, dat zich noch door koude regenvlagen, noch door storm liet verdrijven... Hij zag namelijk hoe één moedige boom het dendewond verliet, tegen de rots opklom, zijne armen om de den heensloeg en zegde : Gij zijt de mijne !... en wat gebeurde er toen verder ?

— Dat kan ik u zeggen, riep Felicitas haastig : De eenzame den bleef zichzelve trouw en gebruikte hare wapenen.

— Ook toen zij begreep, dat hij haar vast en veilig aan zijn hart wilde nemen, Felicitas ? Toen zij erkende, dat zij aan zijn hart uitrusten kon van al de doorgestane stormen ; dat hij haar teeder behoeden wilde, als zijn oogappel [illegible] zijn geheel leven lang ?

De verteller had zich blijkbaar met eene soort van hartstocht in het lot der visioengestalte verdiept ; want hij sprak met bevende lippen en in zijne stem lag denzelfden klank, die Felicitas reeds aan het ziekbed van het kind had ontroerd ; hij miste nu echter zijne uitwerking.

— De eenzame den zal ondervinding genoeg gehad hebben, om teweten dat hij haar slechtseen sprookje vertelde, zegde zij koel. Gij zegt zelf, dat zij den storm heeft getrotseerd ; welnu, zij had zichzelve gehard als staal, en had geen anderen steun noodig.

Zij zag hoe hij allengs doodsbleek werd ; en die bleekheid hield eenige seconden lang aan. 't Scheen alsof hij zich van haar wilde afwenden en heengaan ; doch daar klonken naderende voetstappen. Hij bleef dicht nevens Felicitas staan en wachtte bedaard de komst zijner moeder af, die met Adèle tusschen de taxisheiningen naderde.

— Neem mij niet kwalijk, Johannes, knorde zij, maar gij houdt Carolina van haar werk en laat ons verantwoordelijk met het avondeten wachten. Denkt gij, dat ik het aangenaam vind dat de eierkoeken zoo hard worden als leer ?

Adèle liet den arm van mevrouw Helwig los en trad het grasperk over. Zij zag er niet zoo lief uit als anders ; hare krullen hingen los en slordig langs hare wangen en er lag eene scherpe uitdrukking in hare oogen.

Ik heb u nog niet kunnen bedanken, Carolina, dat gij in mijne afwezigheid op Annatje gepast hebt, zegde zij. Dit moest vriendelijk klinken, doch hare stem was scherper en onaangenamer dan gewoonlijk. Maar gij staat daar ook als eene kluizenaarster onder dien afgelegen notenboom ; hoe kon men u daar vinden ? ging zij voort. Hebt gij die betangrijke rol van terughouding meer gespeeld ?... Dan kan ik begrijpen, dat ik Annatje zoo verwaarloosd vind. Ik heb Rosa al beknord ; aan het haar van het kind is niet de minste zorg besteed en haar vel is zoo bruin alsof zij een Kafferskind was ; zij schijnt ook haar maagje overladen te hebben.

— Hebt gij nog niet meer beschuldigingen tegen de verzorgster, Adèle ? Bedenk maar eens ! vermaande de professor met verpletterenden blik. Is het ook niet hare schuld, dat uw kind zwak en klierachtig is, en heeft zij ons misschien het slechte weêr bezorgd in het Thuringherwoud, waardoor gij uit uw humeur zijt ? Wie weet — hij zweeg, en wendde zich met een bijna verachtelijk gebaar van haar af.

— Ja, het is goed dat gij niet uitspreekt, Johannes, klaagde de jonge weduwe, wie het schreien nader stond dan te lachen. Ik heb u niet willen beleedigen, Caroline, zegde zij nu tot Felicitas, en om u te toonen, dat ik volstrekt niet boos op u ben, dat ik u mijn vertrouwen niet onttrokken heb, zal ik u verzoeken, van avond voor het laatst nog eens bij Anna te blijven. Ik ben zenuwachtig en moê van de reis.

— Dat zal niet gebeuren ! besliste de professor streng. De tijd van onbegrensde opoffering is nu voorbij. Gij verstaat het uitmuntend, Adèle, de krachten van anderen, tot uw voordeel aan te wenden : maar van nu af zorgt gij zelf weer voor uw kind.

— Goed ; mij ook wel ! riep mevrow Helwig uit de verte. Dan kan Carolina van avond eens duchtig wiegen ; ik kan dit toch van Hendrik en Rika kwalijk meer vergen ; die worden te oud.

Een donker rood liep als eene vlam over het aangezicht des professors. Hoe moeilijk men ook gewoonlijk de eigenaardige trekken van zijn gelaat [illegible] lag er duidelijk schaamte en kon on[illegible] had hij misschien zoo verlegenheid op. Nog nooit [illegible] welk eene sterk gevoeld als op dit oogenblik, [illegible] hatelijke betrekking hij dit begaafde meisje gegeven drongen had. Felicitas verliet onmiddelijk hare plaats onder den notenboom ; zij wist dat die weinige woorden van mevrouw Helwig een bevel voor haar waren, dat zij terstond moest gehoorzamen, wilde zij niet een stortvloed van scherpe woorden en hatelijke aanmerkingen hooren. Doch de professor trad haar in den weg.

— Ik geloof, dat ik hier ook nog een woord als voogd heb in te brengen, zegde hij schijnbaar zeer bedaard, en als zoodanig verkies ik niet, dat gij dergelijk werk zult doen.

— Wilt hij haar misschien onder een glazen stolp zetten ? zegde mevrouw Helwig die insgelijks haar grooten voet op het gras zette en sneller kwam toeloopen dan zij zich gewoonlijk bewoog.

Zij is heel naar uwe voorschriften opgevoed, heel nauwkeurig. Zal ik misschien uwe brieven laten zien, waarin gij mij tot vervelens toe herhaald hebt, dat zij dienstbaar moest zijn en niet streng genoeg onder tucht gehouden kon worden ?

— Ik ontken hier geen woord van, antwoordde de professor met doffe, doch vaste stem ; ik heb, toen ik dat schreef, uit volle overtuiging gehandeld ; maar ik zou het laf en laag vinden, om in iets, dat ik als eene dwaling heb leeren inzien, te willen volharden, enkel om mij zelve gelijk te blijven, ik zeg u dus bij deze gelegenheid, dat ik er anders over denk en bij gevolg ook anders zal handelen.

De jonge weduwe bukte zich bij de laatste woorden. Zij plukte eene eenzame klaverbloem, die de zeis ontzien had, en verscheurde ze in kleine stukjes. Mevrouw Helwig begon weder luide spotachtig te lachen.

— Maak u niet bespottelijk, Johannes ! sprak zij met verkillenden hoon. Op uwe jaren verandert men niet licht zoo geheel en al van grondbeginselen. [illegible] zijn krachtig en vast zijn, anders is Ze moe[illegible] verstumper door het geheele leven. 't een ellendig [illegible] alleen in deze zaak gehan- Gij hebt overigens nie[illegible] mij dunkt, mijn gedeld, ik was er ook bij ; en [illegible] Gods genadige heele leven bewijst, dat ik niet [illegible] wild heb. hulp steeds het eenige ware en juiste g[illegible] der 't Zou mij spijten, zoo *thans* nog de zwakhe[illegible] Helwigs in uw karakter te voorschijn kwam ; alsdan, ik zeg het u ronduit, zouden wij gescheiden lieden zijn. Zoolang Caroline in mijn huis is, blijft zij mijne dienstbode, die zich geen stond aan luieren mag overgeven, en daarmede uit. Als zij weg is, mag zij mijnentwege doen wat zij wil, de groote dame spelen en met hare handen in den schoot zitten.

— Dat zal zij nooit, mevrouw Helwig ! zei Felicitas, terwijl ze met een vluchtigen glimlach hare fraai gevormde, doch door werken gebruinde en eelterige handen bekeek. Werken behoort tot mijne levensbehoeften. Wilt ge zoo goed zijn mij de bloembedden aan te wijzen, dan zal ik beginnen.

De professor, die onder de scherpe woorden zijner moeder zijne bedaardheid niet verloren had, wendde zich nu plotseling tot Felicitas en zag naar haar met een diep verbitterden blik.

— Ik verbied het u ! zegde hij streng, met gefronste wenkbrauwen. Niet alleen als voogd, als ik daarmee uw ontembaren trots niet buigen kan ; maar als doktor doe ik een beroep op uw verstand. Gij hebt u bij de verzorging van Anna overspannen. Uw geheele voorkomen bewijst het. Binnen kort